

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupíčkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **X.** zastoupen Mgr. Gabrielou Kopuleťou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 11. 2019, č. j. 4 Az 27/2019 - 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, rozhodnutím ze dne 12. 4. 2019, č. j. OAM-10-125/LE-03-K03-R6-2007, neudělilo žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“). Žalovaný rozhodoval o žádosti žalobce již pošesté. Předcházející rozhodnutí žalovaného byla opakovaně zrušena krajskými soudy či Nejvyšším správním soudem především pro nedostatečné vypořádání důvodů pro udělení doplňkové ochrany a zhodnocení bezpečnostní situace v oblasti Casamance.

II.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 4. 2019 žalobou u Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), který ji zamítl shora označeným rozsudkem. Konstatoval, že žalovaný respektoval závazný právní názor a přezkoumatelně se zabýval důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. a), b) i c) zákona o azylu. Pro své závěry si přitom obstaral dostatečné a aktuální zprávy o zemi původu a tyto řádně a objektivně zhodnotil. Ze zpráv vyplývá, že se poměry v oblasti Casamance výrazně zlepšily, dochází zde jen ke sporadickým střetům a občasným kriminálním aktivitám, nejedná se však o ozbrojený konflikt. K civilním obětem dochází pouze výjimečně. Pro občany z dané oblasti neplatí žádná omezení ve srovnání se zbytkem obyvatel. Žalobce tak

není v případě návratu do této oblasti reálně ohrožen vážnou újmou. Původci zpráv jsou přitom objektivní a nezávislí, zastupitelský úřad je navíc se situací seznámen bezprostředně. Není nezbytné, aby žalovaný u každého údaje odkazoval na jeho zdroj a tento citoval. Postačí, že řádně označil podklady a jeho závěry v nich mají oporu. Městský soud rovněž neshledal individuální ohrožení žalobce. Zabití jeho rodinných příslušníků v roce 2005 lze považovat za neindividualizovaný útok, který nezvyšuje riziko vážné újmy oproti ostatním obyvatelům regionu. Nereálnost hrozby vážné újmy ze strany rebelů dotvrzuje i časový odstup od data útoku. K reálnosti hrozby nemůže přispět ani to, zda žalobce bude mít po návratu pozici chudého farmáře, či zda nalezne zázemí u přátel. Dle městského soudu nebyl dán ani důvod pro udělení humanitárního azylu, tím nemůže být soukromý život žalobce v České republice (dále též „ČR“) či absence zázemí v zemi původu.

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl, že žalovaný ani městský soud ve vztahu k neudělení humanitárního azylu nezohlednili všechny skutkové okolnosti. Rozhodnutí žalovaného označil za nepřezkoumatelné, neboť v něm u jednotlivých úvah o absenci rizika vážné újmy chybí odkazy na konkrétní zprávy o zemi původu. Nadto žalovaný při posuzování zpráv o zemi původu nepostupoval objektivně, některé zcela pominul. Neobstaral si žádnou aktuální informaci z nezávislého zdroje, jím shromážděné zprávy jsou neobjektivní a povrchní. K tomu stěžovatel odkázal na dvě zprávy o útocích na civilisty v oblasti Casamance v letech 2018 a 2019 a odmítl jako irelevantní argumentaci finančními investicemi České republiky v Senegalu, či ukončením varování občanů USA před cestami do Senegalu. Nedostatečná zjištění o situaci v Casamance pak měla dopad na posouzení rizika vážné újmy hrozící přímo stěžovateli. Ta vyplývá z vyvraždění rodiny stěžovatele, z trvajících útoků na civilisty i z toho, že by se vrátil po 12 letech z Evropy, a mohl tak být snadným cílem pro zisk útočníků. Délku řízení i pobytu stěžovatele v ČR přitom žalovaný v rozhodnutí pominul. Stěžovatel navrhl, aby kasační soud zrušil rozhodnutí městského soudu i žalovaného a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém nejprve zrekapituloval celé řízení ve věci stěžovatele. Poukázal na možnost vnitřního přesídlení stěžovatele v rámci Senegalu a na absenci jakékoliv aktivity ke zlepšení situace ze strany stěžovatele před odchodem do ČR. Okolnosti, za nichž opustil Senegal, svědčí o ekonomické migraci stěžovatele. K legalizaci pobytu však neslouží nástroje azylového práva. Dle aktuálních zpráv lze oblast Casamance považovat za bezpečnou a stabilní. Počet incidentů prokazatelně klesá, jsou vyšetřovány a jsou činěna opatření k jejich eliminaci. Nebyl-li stěžovatel vyhledán blíže neznámými rebely bezprostředně po útoku na jeho rodinu, není s ohledem na aktuální poměry v zemi pravděpodobné, že by se o něj tito zajímali. Městský soud potvrdil, že žalovaný nepochybil a jeho rozhodnutí bylo vydáno v souladu se

pokračování

zákonem. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu nebo byly řešeny rozdílně. Přijatelná může být kasační stížnost také tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu, a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013 - 18, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2014 - 52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 30.

[7] Lze tedy shrnout, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou v judikatuře řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] V dané věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Městský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Městský soud posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit.

[9] Co se týče udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv. Správní uvážení podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem

(srov. k tomu např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, nebo usnesení ze dne 28. 8. 2013, č. j. 3 Azs 14/2013 - 16). Tyto požadavky žalovaný naplnil. Zabýval se rodinnou, sociální a ekonomickou situací stěžovatele. Přihlédl zejména k jeho věku a zdravotnímu stavu; své rozhodnutí v tomto ohledu řádně odůvodnil. Také městský soud se udělením humanitárního azylu řádně zabýval. Žalovaný a městský soud nijak nevybočili z dosavadní rozhodovací praxe a není dán ani důvod se od ní jakkoliv odchýlit. Nejvyšší správní soud nikterak nezlehčuje pozici stěžovatele a chápe jeho obtížnou situaci způsobenou délkou správního řízení v důsledku opakovaného rušení rozhodnutí žalovaného. Skutečnost, že stěžovatel v zemi původu nemá rodinné zázemí a žije již 12 let v České republice, kde se pracovně a sociálně integroval, však sama o sobě není relevantní z pohledu udělení mezinárodní ochrany (resp. humanitárního azylu). Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a nadále zde žít, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců. O legalizaci pobytu nelze usilovat prostřednictvím azylového řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57), neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu.

[10] Stěžovatel dále dovozoval nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného. K tomu, kdy jsou správní či soudní rozhodnutí nepřezkoumatelná, se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil např. v rozsudcích ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS; ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS; ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 16. 12. 2008; č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publ. pod č. 1795/2009 Sb. NSS. To, že žalovaný neodkázal u jednotlivých skutkových závěrů na konkrétní část zprávy o zemi původu, z níž vycházel, nezpůsobuje nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí, jestliže uvedl, z jakých podkladů vycházel, a jeho závěry mají v těchto podkladech oporu. Tak tomu bylo i v projednávané věci, kdy žalovaný vyjmenoval na str. 7-9 rozhodnutí podklady pro posouzení udělení mezinárodní ochrany a na str. 10-11 podklady pro udělení doplňkové ochrany.

[11] Žalovaný si přitom ve správním řízení obstaral dostatek zpráv o zemi původu z několika nezávislých zdrojů, které byly veskrze aktuální (významná část z let 2018-2019). Pochybnosti o jejich nezávislosti stěžovatel nijak konkrétně nezdůvodnil, mimo obecných nepodložených hypotéz, dle nichž má např. rakouské ministerstvo za cíl podpořit snahu rakouských úřadů posuzovat žádosti osob ze Senegalu ve zrychleném řízení, tedy hodnotit Senegal jako bezpečnou zemi původu. Objektivitu uvedených zpráv nemohl nijak snížit ani blíže nespecifikovaný odkaz stěžovatele na incident týkající se zabití civilistů v roce 2019 či na dvě zprávy popisující útoky na civilisty v Casamance v letech 2018 a 2019. I zprávy o zemi původu, z nichž vycházel žalovaný, zmiňují násilné incidenty s dopady na civilní obyvatele. Občasné náhodné kontakty ozbrojených složek s rebely, mající kriminální charakter (nejčastěji spojený s nelegálním překupnictvím dřeva a dalších artiklů), které vedou k újmě na straně civilistů, však nelze považovat za konflikt takové intenzity, která by způsobovala *reálné nebezpečí* újmy civilistů, tedy ani stěžovatele v případě jeho návratu do této oblasti (podpůrně srov. usnesení ze dne 29. 6. 2017, č. j. 9 Azs 94/2017 - 30, ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 - 28, ze dne 30. 4. 2015,

pokračování

č. j. 9 Azs 13/2015 - 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 Azs 287/2015 - 20, či ze dne 13. 9. 2016, č. j. 7 Azs 105/2016 - 36).

[12] Nutno připomenout, že při posuzování splnění podmínek udělení doplňkové ochrany se vychází z testu „*reálného nebezpečí*“, na rozdíl od odůvodněnosti strachu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu, v němž je aplikován test „*přiměřené pravděpodobnosti*“. Odlišením obou pojmů se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82: „*Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu (...) je dána tehdy, když-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (...), nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným. (...) Reálným nebezpečím nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. (...) Test „reálného nebezpečí“ je vůči stěžovateli přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“.*“ Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že ze zpráv shromážděných žalovaným ani z odkazů citovaných stěžovatelem nevyplývá, že by mu hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy při návratu do země původu, tj. že by bylo významně pravděpodobné, že stěžovateli bude způsobena újma. Požadavek, aby stěžovateli nehrozilo žádné riziko vážné újmy, čehož se nepřímou domáhá, není možné s jistotou naplnit v žádné zemi, tedy ani v České republice. Azylové řízení a udělení mezinárodní ochrany není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04); důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce.

[13] K námitkám poukazujícím na individuální ohrožení stěžovatele v důsledku vyvraždění jeho rodiny v roce 2005 a dvanáctiletý pobyt v Evropě je třeba předeslat, že plynutí času je objektivní právní skutečností (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015 - 160 či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 4. 2017, č. j. 7 Azs 341/2016 - 24). Proto není relevantní, zda změnu okolností v závislosti na plynutí času zavinil žalovaný. Nutno rovněž poznamenat, že doplňková ochrana se ukládá na dobu určitou (běžně s periodickou kontrolou naplnění podmínek jejího udělení v řádu jednotek let). Je proto nyní rovněž irelevantní, zda by bývala byla stěžovateli v roce 2007 udělena, pokud by správní orgán postupoval v souladu se zákonem.

[14] Hrozba závažné újmy přímo ve vztahu ke stěžovateli byla dle Nejvyššího správního soudu posouzena dostatečně. S ohledem na konkrétní okolnosti posuzované věci dospěli žalovaný i městský soud k logickému závěru, že v případě stěžovatele nejsou dány dostatečné individualizační faktory pro udělení doplňkové ochrany z důvodu, že byla před 15 lety vyvražděna jeho rodina při útoku rebelů. Nebyl totiž naplněn požadovaný kauzální nexus mezi útokem a uváděným, azylově relevantním důvodem. Žalovaný poukázal na charakter útoku, jenž dle popisu svědčí o tom, že rodina stěžovatele byla obětí náhodného útoku rebelů s majetkovým podtextem, nikoliv cíleného útoku se záměrem vyvraždit stěžovatelovu rodinu; sám stěžovatel pak nebyl tomuto incidentu přítomen. Dále vzal

v potaz délku pobytu stěžovatele v Senegalu před jeho odjezdem do České republiky, současnou situaci v Casamance a dobu, jež od incidentu uplynula. Odůvodnění žalovaného je nejen logické, ale i přesvědčivé. Dostalo tak požadavkům judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 24. 5. 2006, č. j. 1 Azs 149/2005 - 69).

[15] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[16] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. července 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu